

**Udruženje "ORIGINAL" za ostvarivanje i zaštitu reproduksijskih
prava Sarajevo**

Izvještaj o provedenoj reviziji podudarnosti sa Zakonom o
kolektivnom ostvarivanju prava autorskog i srodnih prava
za period 01.01.2020 – 31.12.2020.

Sarajevo, maj 2021

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora	4
Opći podaci	7
Organi Udruženja	8
Osnovna djelatnost i ciljevi Udruženja.....	9
Odobrenje za obavljanje djelatnosti	10
Članstvo u Udruženju	10
Međunarodno članstvo	11
Korisnici Udruženja	11
Osnovni principi i pravila prikupljanja i raspodjele naknada	12
Raspodjela naknada nosiocima prava	13
Ostalo	15

**IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
O PROVEDENOJ REVIZIJI PODUDARNOSTI**

Udruženje „ORIGINAL“ za ostvarivanje i zaštitu reproduksijskih prava Sarajevo

Skupštini, Upravnom odboru

Po zahtjevu Udruženja „ORIGINAL“ za ostvarivanje i zaštitu reproduksijskih prava Sarajevo, ulica Trampina br.4 (Udruženje), izvršili smo reviziju podudarnosti za period poslovanja od 01.01.2020. do 31.12.2020.godine.

Osnovni cilj naše revizije je da uvidom i kontrolom dokumentacije utvrdimo da li je poslovanje Udruženja usklađeno s odredbama Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 63/10), Zakona o autorskom i srodnim pravima (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 63/10) te u skladu sa standardima Međunarodne federacije organizacija za prava reprodukcije (IFRRO) i zaključenim bilateralnim ugovorima o međusobnom zastupanju repertoara, aktima Udruženja i zaključenim ugovorima.

Revizija podudarnosti se obavlja tako što se ocjenjuje jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svakom bitnom pogledu u skladu s mjerodavnim regulama kojima se Udruženje rukovodi u svom radu, pravilima, politikama i propisima. Reviziju podudarnosti smo obavili u skladu sa odredbama člana 20. stav (1) tačka b), Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

U skladu s odredbama gore pomenutog člana Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava, po zahtjevu Udruženja, u zakonskom roku, izvršili smo i reviziju finansijskih izvještaja Udruženja, o čemu smo izdali Mišljenje datirano 4.5.2021.godine.

Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o pravilnosti i usklađenosti poslovanja, na temelju provedenog revizijskog testiranja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, Udruženja „ORIGINAL“ za ostvarivanje i zaštitu reproduksijskih prava Sarajevo, ulica Trampina br. 4, je postupilo u svim značajnim aspektima u skladu sa odredbama Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava, Zakona o autorskom i srodnim pravima te u skladu sa standardima Međunarodne federacije organizacija za prava reprodukcije

(IFRRO) i zaključenim bilateralnim ugovorima o međusobnom zastupanju repertoara, te aktima Udruženja i zaključenim ugovorima.

Za bolje razumijevanje obima naše revizije, mišljenje je neophodno čitati zajedno s pratećim bilješkama u našem revizorskom izvještaju.

Osnov za izražavanje mišljenja

Reviziju podudarnosti Udruženja smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima za angažmane s izražavanjem uvjerenja, koji nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima. Neovisni smo od Udruženja u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Bosni i Hercegovini i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom koji se odnosi na angažmane s izražavanjem uvjerenja.

Revizija je uključila pregled dokumentacije, kontrolu i ispitivanje dokaza na bazi provednih testova i druge postupke za koje smo smatrali da su neophodni za sticanje razumnog uvjerenja o pravilnosti i usklađenosti poslovanja Udruženja sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, aktima Udruženja i zaključenim ugovorima.

U postupku revizijskog ispitivanja provjeravali smo da li Udruženje posluje u skladu sa standardima kolektivne organizacije u okviru svoje djelatnosti na način koji osigurava postizanje najvećeg mogućeg stepena efikasnosti, dobrog poslovanja, štedljivosti i transparentnosti na neprofitnom principu; da li se pridržava međunarodnih i općeprihvaćenih pravila, standarda i načela koji se primjenjuju u praksi kolektivnog ostvarivanja prava, a osobito onih koji se odnose na stručne službe, utvrđivanje visine naknada za upotrebu dijela, repertoar udruženja i međunarodnu razmjenu, te obračun i raspodjelu naknada domaćim i stranim nosiocima prava.

Ostvarivanje ciljeva Udruženja se vrši po međunarodnim i općeprihvaćenim pravilima, standardima i principima koji se primjenjuju u praksi Međunarodne Federacije organizacija za prava reprodukcije IFRRO (International Federation of Reproduction Rights Organisations) i u skladu s važećim zakonima kojima se uređuje oblast autorskog i srodnih prava.

Udruženje posjeduje dozvolu za kolektivno ostvarivanje prava autora pisanih djela izdatih u štampanoj formi i srodnog prava izdavača štampanih izdanja, na privatnu i drugu vlastitu upotrebu izdatu od Instituta za intelektualno vlasništvo broj 03-47-5-193-9/17VT od 6.11.2017.godine. Sve radnje Udruženja su pod direktnim nadzorom Instituta.

Prikupljanje naknada za privatnu i drugu vlastitu upotrebu je određeno odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o iznosima naknada za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 77/2011).

Raspodjela prikupljenih naknada je izvršena u 2020.godini prvi put od osnivanja Udruženja i sticanja dozvole Instituta, a prema Statutu Udruženja, relevantnim Zakonima iz te oblasti i Pravilniku o raspodjeli koje je Udruženje usvojilo 12.12.2018.godine.

Zbog vrste testiranja i drugih ograničenja svojstvenih reviziji, zajedno s ograničenjima svojstvenim svakom računovodstvenom, informacionom sistemu i sistemu interne kontrole, postoji neizbježan rizik da neka pogrešna prikazivanja ostanu neotkrivena.

Na osnovu provedenih revizorskih procedura, uvida u dokumentaciju, ispitivanja i testiranja, uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg pozitivnog mišljenja.

Angažirani partner u reviziji je neovisni revizor: Sanita Tabaković

Radius d.o.o. Zenica
Adolfa Goldbergera 9, Zenica
Bosna i Hercegovina

Sanita Tabaković, ovlašteni revizor

Sarajevo, 7.05.2021.

Nadan Duranović, direktor

Opći podaci

Udruženje « ORIGINAL » za zaštitu i ostvarivanje reproduksijskih prava (Udruženje) je kolektivna organizacija za ostvarivanje prava na privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih pisanih djela. U okviru obaveznog kolektivnog ostvarivanja, zastupa autore i izdavače pisanih djela u pogledu imovinskih prava na naknadu od fotokopiranja djela za privatnu i drugu vlastitu upotrebu i naknadu od uvoza uređaja za fotokopiranje.

Udruženje okuplja autore/ice pisanih djela i izdavače. Udruženje je kolektivna organizacija koja obavlja djelatnost kolektivnog ostvarivanja autorskog prava u svoje ime, a za račun autora.

Udruženje je osnovano Rješenjem Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine od 01.09.2016.godine pod registarskim brojem RU-1908 Knjiga I Registra i sa adresom sjedišta Pijačna br 94.

Udruženje je izvršilo promjenu sjedišta Udruženja na novu adresu Trampina broj 4, rješenjem Ministarstva od 19.01.2018.godine.

Skraćeni naziv je: Udruženje « ORIGINAL ».

Udruženje je registrovano kod Porezne uprave FBiH pod identifikacijskim brojem 4202290800001, a kod Uprave za indirektno oporezivanje pod brojem 202290800001.

Bankovni račun Udruženja u KM: UniCredit bank d.d. Mostar broj: 3387202231528168

U skladu sa dozvolom Instituta za intelektualno vlasništvo BiH, Udruženje obavlja poslove kolektivnog ostvarivanja prava autora pisanih djela izdatih u štampanoj formi i srodnog prava izdavača štampanih izdanja, na privatnu i drugu vlastitu upotrebu (Rješenje 03-47-5-193-9/17VT od 6. 11. 2017.godine).

Udruženje je počelo s prikupljanjem naknade od 01.01.2018.godine., a nakon dozvole Instituta kada su se stekli svi uslovi.

Osnivači Udruženja prema Odluci o osnivanju jesu :

1. Ivica Rorić iz Sarajeva,
2. Damir Uzunović iz Sarajeva i
3. Goran Simić iz Sarajeva.

Članom Udruženja se postaje ispunjavanjem i dostavljanjem pristupnice u Udruženje. Članovi udruženja čine Skupštinu Udruženja i nemaju pravo prvenstva u isplati naknada.

Ukupan broj članova Udruženja po pristupnicama je: 61 (21 pravna lica; 40 fizička lica). Ukupan broj, zaključno sa 8.9.2020.godine, a prema zadnjoj evidenciji članstva pravnih lica (članovi članova Udruženja, koje ukupno Udruženje zastupa) je 368 (podaci se stalno mjenjaju, a Udruženje ih ažurira po obavještenju članova-pravnih lica).

Udruženje je članica Međunarodne organizacije za zaštitu reproduksijskih prava (IFFRO – International Federation of Reproduction Rights Organization) kojoj se godišnje plaća članarina.

Broj uposlenika na dan 31.12.2020. godine je 1 (2019 : 1 zaposlenik) i isti predstavlja Stručnu službu Udruženja.

Lice ovlašteno za zastupanje na kraju 2020. godine je predsjednik Udruženja – Goran Simić.

Organi udruženja

Udruženje ima Skupštinu, Upravni odbor, Nadzorni odbor, i Stručnu službu.

U nastavku je dat pregled članova sa promjenama tokom 2020.godine.

Skupština 31.12.2020.	Skupština do 2020
Predsjednik Budislav Vojinović	Predsjednica Lejla Alić
Upravni odbor 31.12.2020.	Upravni Odbor do 2020
Damir Uzunović, Naida Vidović, Predrag Bjelošević, Lejla Alić i Goran Samardžić,	Damir Uzunović, Naida Vidović, Predrag Bjelošević, Goran Samardžić i Nenad Novaković
Nadzorni odbor 31.12.2020.	Nadzorni Odbor do 2020
Ivica Rorić, Nenad Novaković i Milan Cvijetinović	Ivica Rorić, Ivan Pandžić i Boris Maksimović
Predsjednik Udruženja	Predsjednik Udruženja do 2020
Goran Simić	Goran Simić

Skupština (redovna) se održava dva puta godišnje i ima za cilj kontrolu djelovanja Udruženja putem razmatranja godišnjeg izvještaja o radu. Tokom 2020.godine, Skupština je održana samo jednom 19.06.2020.godine. Drugu redovnu Skupštinu Udruženje nije održalo, jer situacija s pandemijom COVID 19 to nije dozvoljavala. Iz tog razloga nisu usvojene sljedeće odluke bitne za poslovanje Udruženja: Finansijski plan za 2021.godinu, izmjene Pravilnika o raspodjeli, Godišnji plan raspodjele za 2020.godinu, te razmatranje Zapisnika o izvršenom nadzoru Instituta u 2020.godini.

Upravni odbor redovne sjednice održava najmanje jednom mjesečno, a vanredno po potrebi. (ukupno 12 sjednica održano u 2020. godini).

Upravni odbor radi u sjednicama i kvorum je nadpolovična većina svih članova Upravnog odbora, a odluke donosi nadpolovičnom većinom glasova ukupnog broja prisutnih članova Upravnog odbora.

Nadzorni odbor je samostalni organ udruženja koga neposredno bira i imenuje Skupština Udruženja i koji vrši nadzor nad cjelokupnim radom Udruženja.

Nadzorni odbor ima tri člana, od kojih je jedan predsjednik kojeg biraju članovi Nadzornog odbora.

Rad Nadzornog odbora tokom 2020.godine: 2 sjednice u toku 2020.godine, radi kontrole Udruženja.

Predsjednik udruženja je za svoj rad odgovoran Upravnom odboru i Skupštini Udruženja.

Predsjednik Udruženja je odgovoran za sprovođenje utvrđene poslovne politike Udruženja, kao i za neostvarivanje planiranih poslovnih rezultata Udruženja.

Udruženje ima stručnu službu (sekretarijat) u kojoj je zaposleno jedno lice po ugovoru o radu.

Stručna služba obavlja administrativno-tehničke poslove kolektivnog ostvarivanja autorskih i srodnih prava u skladu sa ciljevima i djelatnostima Udruženja propisanim Statutom.

Osnovna djelatnost i ciljevi Udruženja

Obavještenjem o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti Federalnog zavoda za statistiku od 27.02.2018.godine djelatnost Udruženja prema klasifikaciji djelatnosti je: djelatnost ostalih članskih organizacija (šifra djelatnosti KD BiH 2010: 94.99, te šifra djelatnosti prema KD: 91.330).

Ciljevi Udruženja su:

- ostvarivanje i zaštita prava na privatnu i drugu vlastitu upotrebu predmeta zaštite autorskog i srodnih prava za pisana djela u skladu sa domaćim i međunarodnim pravom,
- poticanje promocije i unapređenja prava i položaja izdavača, književnika i nosilaca srodnih prava
- pružanje podrške članovima Udruženja,
- saradnja sa srodnim domaćim i stranim organizacijama i udruženjima,
- poticanje i razvijanje stručnih i kolegijalnih odnosa među članovima udruženja,
- sklapanje ugovora o prijenosu neisključivih prava korisnicima za korištenje autorskih djela iz repertoara Udruženja pod jednakim uslovima za iste vrste korisnika, za iste vrste djela i za iste načine korištenja,
- sklapanje kolektivnih ugovora s reprezentativnim udruženjima korisnika o uslovima za korištenje autorskih djela,
- objavljivanje usaglašene tarife o visini naknada za korištenje autorskih djela (u skladu sa važećom odlukom Vijeća ministara BiH i upoznavanje korisnika s visinama tih naknada,
- naplatu naknade za korištenje autorskih pisanih djela,
- raspodjelu naplaćenih, odnosno primljenih naknada nosiocima prava prema unaprijed određenim Pravilima o raspodjeli,
- kontrolu nad korištenjem autorskih djela koja čine repertoar Udruženja,
- pokretanje i vođenje postupaka zaštite kod sudova i drugih državnih organa u slučaju povreda prava koja ostvaruje kolektivna organizacija,
- sklapanje ugovora sa stranim kolektivnim organizacijama i njihovim udruženjima,
- druge aktivnosti koje su povezane s kolektivnim ostvarivanjem prava (obrazovne i promotivne aktivnosti za podizanje svijesti o potrebi poštivanja autorskog prava i njegove zaštite i slično).

Udruženje u okviru svoje djelatnosti obavlja sve zakonom propisane poslove na način koji osigurava postizanje najvećeg mogućeg stepena efikasnosti u poslovanju, štedljivosti i transparentnosti na neprofitnom principu.

Pridržava se međunarodnih i općeprihvaćenih pravila, standarda i načela koji se primjenjuju u praksi kolektivnog ostvarivanja prava, a osobito onih koji se odnose na stručne službe, uvrđivanje visine naknade za upotrebu djela, dokumentaciju i njenu međunarodnu razmjenu, te obračun i raspodjelu naknada domaćim i stranim autorima.

Ostvarivanje prava Udruženja se vrši po međunarodnim i općeprihvaćenim pravilima, standardima i principima koji se primjenjuju u praksi Međunarodne federacije organizacije za prava reprodukcije IFRRO i u skladu sa važećim zakonima kojima se uređuje oblast autorskih i srodnih prava, a na osnovu odluka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i odredbi posebnih zakona.

Udruženje poslove kolektivnog ostvarivanja prava na privatnu i drugu vlastitu upotrebu obavlja kao svoju jedinu i neprofitnu djelatnost.

Udruženje ima web stranicu: www.original.co.ba putem koje su dostupni dokumenti Udruženja, informacije za korisnike (uključujući tarifu/iznose naknada i obrasce za zaključenje ugovora i dostavu podataka), relevantni zakoni, informacije za nosioce prava (uključujući Pozive na skupštine), vijesti o radu Udruženja. Web stranica se ažurira i na njoj će biti objavljeni nalozi revizijskih izveštaja i godišnji izvještaji. Na društvenim mrežama Udruženje Original ima stranicu na Facebook-u i LinkedIn-u.

Odobrenje za obavljanje djelatnosti

Na osnovu Rješenja Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, broj 03-47-5-193-9/17VT od 06.11.2017. godine, Udruženje obavlja poslove kolektivnog ostvarivanja prava autora pisanih djela izdatih u štampanoj formi i srodnog prava izdavača štampanih izdanja, na privatnu i drugu vlastitu upotrebu.

Udruženje je kolektivna organizacija za ostvarivanje prava na privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih pisanih djela, glede člana 4. stav (2), tačka b) Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava. Prava iz ovog člana nadležna kolektivna organizacija ostvaruje bez ugovora s autorom.

U okviru obaveznog kolektivnog ostvarivanja, zastupa autore i izdavače pisanih djela u pogledu imovinskih prava na naknadu od fotokopiranja djela za privatnu i drugu vlastitu upotrebu i naknadu od uvoza uređaja za fotokopiranje.

Članstvo u Udruženju

Članovi Udruženja mogu biti nosioci prava na pisana djela (autori pisanih djela i izdavači), koji su Udruženju povjerili ostvarivanje svojih prava.

Članovi Udruženja su ravnopravni.

Članstvo u Udruženju je dobrovoljno i članovi mogu biti sva fizička i pravna lica.

Redovni članovi mogu biti isključivo nosioci prava na naknadu za privatnu i vlastitu upotrebu. Počasni član može biti pravno ili fizičko lice po odluci Skupštine i u skladu s aktima Udruženja.

Ažurirani popis članova je dostupan na web stranici Udruženja.

Ukupan broj članova po Pristupnicama je: 61 (21 pravna lica; 40 fizička lica). Ukupan broj, zaključno sa 31.12.2020.godine, prema zadnjoj evidenciji članstva pravnih lica: 368.

U 2020.godini je primljen jedan autor na Skupštini 19.06.2020.godine.

Međunarodno članstvo

Udruženje "ORIGINAL" je u aprilu 2018.godine primljeno u članstvo Međunarodne federacije organizacija za reproduksijska prava (International Federation of Reproduction Rights Organisations – IFRRO).

Udruženje ima mogućnost zaključivanja dvije vrste bilateralnih ugovora (ugovori o međusobnom zastupanju): A koji uključuje razmjenu repertoata i naknada, te B koji uključuje samo razmjenu repertoara. Kao i druge nove kolektivne organizacije unutar IFRRO-a, Udruženje na početku svog rada se odlučuje za bilateralne ugovore tipa B.

Udruženje ima 13 potpisanih i ugovorenih bilateralnih ugovora tipa B. U 2020. godini je potpisalo 5 novih. Udruženje ima saradnju putem ugovora sa sljedećim kolektivnim organizacijama i pripadajućim zemljama:

COPYRO (Rumunija)

COPYRIGHT POLSKA (Poljska)

Udruga za zaštitu prava nakladnika (ZANA) (Hrvatska)

Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja (SAZOR GIZ) (Slovenija)

Hungarian Alliance of Reprographic Rights (HARR) (Mađarska)

Organizacija za ostvarivanje reprografskih prava (OORP) (Srbija)

Association of Copyright Collective Administration for Authors of Scientific and Technical Works (KOPIPOL) (Poljska)

Georgian Copyright Association (GCA) (Gruzija)

LITA Society of Authors – Slovačka

Ukrainian Authors' Rights Agency – Ukrajina

CopyRus- Russian Rightsholders' Society on Collective Management of Reprographic Reproduction Rights – Rusija

Association LATGA – Litvanija

YAYABIR – Turska.

Svi potpisani ugovori su isključivo potpisani prema IFRRO pravilima/standardima i Udruženje se pridržava svih IFRRO pravila/standarda u svom radu. IFRRO pruža podršku radu udruženja.

Korisnici Udruženja

Uvoznici i proizvođači

Naknada za proizvodnju i uvoz uređaja za fotokopiranje plaća se pri prvoj prodaji ili uvozu novih uređaja za fotokopiranje. Uvoz u Bosnu i Hercegovinu znači svako puštanje u promet i svako unošenje robe na teritoriju Bosne i Hercegovine osim ako se radi o malim količinama namijenjenim za privatnu i nekomercijalnu upotrebu, koje se unose kao dio ličnog prtljaga ili šalju u malim pošiljkama (čl. 36. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima BiH).

Naknadu iz člana 36. stav (3) tačka b) ovog zakona plaćaju proizvođači uređaja za fotokopiranje i uvoznici. (čl. 37. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima BiH).

Iznos naknade, koju su obavezni plaćati uvoznici uređaja za fotokopiranje i to za svaki uređaj za fotokopiranje ili drugi uređaj sa sličnom tehnikom reproduciranja (faks, printer, fotoprinter i sl.) - u zavisnosti od najvećeg mogućeg broja kopija u minuti i od mogućnosti reproduciranja u boji, utvrđena je Odlukom o iznosima naknada za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava Vijeća ministara BiH (Službeni glasnik BiH 77/2011).

Udruženje na osnovu potpisanog Ugovora sa uvoznikom/proizvođačem prikuplja naknade. Zaključno sa 2020.godinom bilo ih je 7 (sedam).

Proizvođači i uvoznici uređaja za fotokopiranje dužni su Udruženju da krajem svakog kvartala saopće u pisanoj formi Udruženju podatke o broju i vrsti prodatih, odnosno uvezenih uređaja, koji su potrebni za izračunavanje dugovane naknade. (čl. 28.st.1) Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava BiH).

Fotokopirnice

Naknada za fotokopiranje plaća se od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju. S fotokopiranjem su izjednačene sve druge tehnike reproduciranja. (čl. 36. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima BiH).

Naknadu iz člana 36. stav (3) tačka b) ovog zakona plaćaju fizička i pravna lica koja uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja. (čl. 37. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima BiH)

Iznos naknade, koju su obavezni plaćati fizička i pravna lica koja uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja, utvrđena je Odlukom o iznosima naknada za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu autorskih djela i predmeta srodnih prava Vijeća ministara BiH (službeni glasnik BiH, 77/2011).

Udruženje na osnovu potpisanog Ugovora sa fotokopirnicama prikuplja naknade i to na mjesečnom nivou. Zaključno sa 31.12.2020. godine bilo ih je 33 (tridesettri).

Fizička ili pravna lica koja uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja dužna su da krajem svakog mjeseca saopće, u pisanoj formi Udruženju podatke o broju izrađenih fotokopija za prodaju, koji su potrebni za izračunavanje dugovane naknade, osim ako je posebnim ugovorom između kolektivne organizacije i takvih lica dogovoren drugačiji rok (čl. 28.st. b) Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava BiH).

Kako je Udruženje PDV obveznik, sve naknade se fakturišu sa 17% poreza i Udruženje svaki mjesec izmiruje PDV ka Upravi za indirektno oporezivanje.

Pandemija je utjecala na rad i uvoznika i fotokopirnica, te ionako otežan rad na prikupljanju naknada, pandemija je još više usporila; naglim zatvaranjem fotokopirnica i smanjenim obimom uvoza kod uvoznika.

Tokom 2020.godine Udruženje je fakturisalo ukupno naknada 79.233,01 KM bez PDV-a (92.702,62 KM sa PDV-om) korisnicima sa kojima ima ugovore.

Osnovni principi i pravila prikupljanja i raspodjele naknada

Udruženje obavlja poslove u skladu sa principima dobrog poslovanja, efikasnosti, štedljivosti, transparentnosti i javnosti a kojima se onemogućava bilo kakva proizvoljnost.

Udruženje se pridržava međunarodnih i općeprihvaćenih pravila, standarda i principa koji se primjenjuju u praksi rada sličnih udruženja kolektivnog ostvarivanja prava, i u skladu sa istim vrši određivanje visine naknade za korištenje djela, dokumentaciju i njenu međunarodnu razmjenu, te način i raspodjelu naknada domaćim i stranim autorima.

Od svih ostvarenih prihoda Udruženje odvaja samo sredstva za pokrivanje materijalnih troškova svog rada, a sva druga sredstva je dužno usmjeriti u realizaciju svojih ciljeva.

Prikupljanje naknada se vrši u skladu sa podacima dostavljenim od strane korisnika, a raspodjela se vrši primjenom Pravilnika o raspodjeli na podatke dostavljene od strane nosilaca prava.

Pravilnik o raspodjeli je donijela i usvojila Skupština Udruženja na redovnoj sjednici dana 12.12.2018.godine kao i godišnji plan raspodjele za svaku godinu.

Raspodjela naknada nosiocima prava

2020.godina je bila prva godina u kojoj je Udruženje odlučilo raspodjeliti naknade prema usvojenom Godišnjem planu prikupljenih naknada za 2018. i 2019. godinu od 20.12.2019.godine i pripadajućom izmjenom od 19.06.2020.godine.

Nosioci prava

Prema Zakonu o autorskom i srodnim pravima (Službeni glasnik BiH 63/2010) pravo na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu pripada:

1. Član 36. Zakona, ako se, prema odredbama člana 46. istog zakona, autorsko djelo može reproducirati bez autorovog odobrenja, autor djela za koja se, s obzirom na njihovu prirodu, može očekivati da će biti reproducirana fotokopiranjem teksta, za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu ima pravo na naknadu od takve upotrebe, te
2. Član 138. Izdavači imaju pravo na naknadu za reproduciranje svojih izdanja za privatnu ili drugu vlastitu upotrebu prema članu 36. stav (3) ovog zakona. Pravo na naknadu iz ovog stava ovog člana traje 50 godina od zakonitog izdanja djela.

Baza podataka nosioca prava

Udruženje je tokom 2020.godine formiralo elektronsku bazu podataka svih autora i izdavača u Bosni i Hercegovini; a isti su dužno prijavljivati samostalno djela u bazu na posebnim obrascima. Baza djela je formirana prema ISBN broju (International Standard Book Number – međunarodni standardni knjižni broj) i ISSN broju (International Standard Serial Number – međunarodni standardni broj serijske publikacije kojim se ona identificira) izdati u BiH počev od 1992.godine, te prema autorima i izdavačima pojedinačno.

Baza podataka je napravljena isključivo prema IFRRO pravilima.

Distribuciona masa

Distribuciona masa za podjelu je iznosila 60.000 KM prema Odlukama Skupštine od 20.12.2019.godine i korekcijom Odluke od 19.06.2020.godine.

Distribuciona masa u skladu sa Pravilnikom o raspodjeli je određena nakon odbitka operativnih troškova koje je Skupština usvojila, a koji su bili neophodni za rad Udruženja.

U distribucionoj masi su uključeni svi zakonom propisani porezi i doprinosi na isplate autorskih honorara autorima, tj. ulazni porez izdavačima.

Operativni troškovi

Operativni troškovi, tj. troškovi poslovanja Udruženja iznose 30% od ukupnih prihoda za svaku godinu prema Pravilniku o raspodjeli, s tim što prve tri godine ovi troškovi mogu biti veći. Procenat troškova je usklađen s dozvoljenim procentom Instituta prema Pravilniku o načinu i formi ispunjavanja uslova za dobijanje dozvole pravnim licima za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnog prava (Službeni glasnik BiH 44/2011).

Operativni troškovi ove tri godine prikupljanja naknada su značajno veći u poređenju s ostvarenim prihodom za svaku godinu posebno. Razlika je naročito vidljiva u 2020.godini kada je pandemija utjecala na pad prikupljenih naknada (prihoda). Kako je Udruženje još uvijek u razvoju obaveznog kolektivnog ostvarivanja prava, prihvatljivo je imati veće operativne troškove, jer su isti neophodni za normalan rad Udruženja. Udruženje još uvijek radi na buđenju svijesti obveznosti plaćanja naknada za privatnu i drugu vlastitu upotrebu, te su i prihodi Udruženja još uvijek na nedovoljnom nivou.

Omjeri raspodjele

Naknada ostvarena na osnovu prava na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu, koja se plaća od prve prodaje ili uvoza novih uređaja za fotokopiranje i od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju, dijeli se između autora i izdavača u omjeru 50:50.

Principi raspodjele

Raspodjela autorskih naknada u prvoj raspodjeli (2018/2019) je izvršena prema principima objektivne dostupnosti djela (2017., 2018. i 2019.godina) i proporcionalne raspodjele (od 2013.godine do 2017.godine), a prema usvojenom Pravilniku o raspodjeli i korekcijama istog na redovnoj Skupštini Udruženja 19.06.2020.godine kada su i primjećeni neki nedostaci u samom Pravilniku.

Raspodjela se vršila u oba slučaja prema broju izdanih djela za autore, a kod izdavača u objektivnoj dostupnosti djela uzet je u obzir i tiraž, a kod proporcionalne raspodjele broj izdanih djela.

Isplata naknada

Isplata naknada prema Pravilniku o raspodjeli se vrši najkasnije 28.02. tekuće godine za prethodnu godinu. Kako je 2020.godina bila prva godina raspodjele, uočeno je da propisani rok za isplatu nije pogodan, te će se pristupiti izmjeni ovog datuma. Praktičnije je da isplata bude sredinom godine.

Isplata u 2020.godini je izvršena u avgustu 2020.godine, i to autorima i izdavačima koji su dostavili svoje podatke Udruženju i koji su ispunjavali uslove za isplatu, a to je bio minimalni iznos za isplatu

(autorima 25 KM, a izdavačima 50 KM). Autori i izdavači čije naknade nisu prelazile minimalni iznos su rezervisani za naredne isplate i obračunati dio pripada samo njima.

Prema Pravilniku o raspodjeli po 5% godišnje se izdavaja iz distribucione mase za:

1. Rezervacije za uplate nepoznatim nosiocima prava (3.000 KM u 2020.godini), te
2. Rezervacije za strana kolektivna društva po osnovu ugovora koje je sklopilo sa ovim organizacijama (3.000 KM u 2020.godini).

Navedeno je rezervisano i odvojeno u bilansima.

Ostatak distribucione mase od 54.000 KM se dijeli na autore i izdavače po 27.000 KM i prema princima raspodjele opet po 50%.

Isplatom su obuhvaćeni svi nosioci prava unešeni u bazu podataka Udruženja, kao i sva djela, izdanja i tiraži.

Nakon odziva autora i izdavača ukupno je u brutu isplaćeno 16.392,44 KM.

Autorima je isplaćeno 268,20 KM u brutu i njih samo 7 (sedam) se javilo za isplatu. Za isplatu je bilo ukupno 62 autora kvalifikovano (preko 25 KM bruto u raspodjeli) i iznos koji im ukupno pripada je 13.139 KM.

Izdavačima je isplaćeno 16.124,24 KM sa PDV-om, njih 19. Za isplatu je bilo 52 izdavača kvalifikovano, ali se svi nisu odazvali pozivu.

Sav preostali iznos od 37.607,56 KM je rezervisan zajedno sa 6.000 KM drugih obaveznih rezervacija gore izloženih i Udruženje je dužno taj iznos raspodjeliti nosiocima prava u narednim godinama, a prema Pravilniku o raspodjeli.

Ostalo

Udruženje putem advokatskog ureda vodi dva sudska postupka radi zaštite prava i naknade štete, vrijednosti 39.000 KM., a s ciljem uvođenja u sistem naplata naknada više korisnika.

Udruženje vodi više vansudskih postupaka tj. zahtjeva nadležnim tržišnim inspekcijama da izvrše nadzor u pogledu prekršaja iz člana 41 i člana 42 Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava.

Udruženje, kao jedina BiH kolektivna organizacija ovog tipa, u trećoj godini prikupljanja naknada (2020.godina) je još uvijek u početnim i razvojnim aktivnostima dodatno usporena aktuelnom pandemijom COVID 19, te se očekuje da tek u narednim godinama uslijed buđenja svijesti i korisnika i nosioca prava, Udruženje doživi rast, ispunjenje finansijskog plana, te pokrivenost troškova poslovanja u visini nižoj od 30% od ukupnih prihoda.